

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak četrtek; ako
: : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto 5 K, za pol leta 2.50 K. Naročnina
za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 5.50 K, za Ameriko 6.50 K.
List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila :
: sprejema tiskarna J. Krajec nasl. :

Določila zaradi letošnje od- daje sena in slame.

1. Zasega sena in slame. Z ministrsko naredbo urada za ljudsko prehrano z dne 3. junija 1918 drž. zak. št. 192 je zaseženo vse seno in slama letine 1918.

Zaseženo seno in slama se sme oddajati le podružnici poslovalnice za suho krmo v Ljubljani proti določeni prevzemni ceni.

Brez dovoljenja se ne sme prodati nobenega sena in nobene slame. Potrebnim kmetovalcem v občini sami se sme dnevno oddati največ 5 centov in le z dovoljenjem županstva.

Strankam izven občine se sme prodati kvečjemu 20 centov in sicer le z dovoljenjem, ki ga daje potom županstva podružnica poslovalnice za suho krmo.

2. Naloga poslovalnice za suho krmo. Poslovalnica za suho krmo ima preskrbovati seno in slamo za vojaštvo in civilno porabo.

Ta urad mora predpisano množino sena in slame dobiti in mora z njo redno zalagati vojaštvo in preskrbovati tudi državne konjerejske zavode, pošne vozničke, industrijske obrate itd., v kolikor se taka podjetja sama ne morejo preskrbovati z lastnim pridelkom.

Podružnica poslovalnice za suho krmo mora prevzeti vso za oddajo razpoložno in za deželno dajatev predpisano seno in slamo, ki je zato porabna. Pri svojem poslovanju se poslužuje komisijonarjev.

3. Dolžnosti županstva. Brez vednosti županstva se v občini ne sme nič suhe krme prodati, ne kupiti.

Župan mora skrbeti, da se za deželno dajatev predpisana množina sena in slame odda in pripelje ob določenem času na prevzemno mesto. On mora oddajo po vaseh odrediti in skrbeti, da se tozadevni ukazi redno in točno izvršujejo. On mora če treba tudi skrbeti, da se dobe potrebne moči in vozovi za nakladanje in vožnjo suhe krme na prevzemna mesta. Če treba,

mora občane prisiliti, da pomagajo pri tem delu proti plačilu.

4. Dolžnosti posestnika. Posestnik ne sme oddajati zaseženega sena in slame, razen če ima za to potrebno dovoljenje, in sicer za oddajo v občini od strani županstva in za množine do 5 centov, za oddajo izven občine in do največ 20 centov pa od strani podružnice poslovalnice za suho krmo.

Za deželno dajatev predpisano množino sena in slame pa mora oddati in jo mora do tega časa imeti dobro spravljeno in zavarovano pred vsako poškodbo. Seno in slama se sme oddajati le suho, zdravo, ne blatno, zatohlo ali drugače pokvarjeno.

Seno in slamo se mora zaraditega le v suhem vremenu nakladati, voziti in oddajati na prevzemno mesto.

5. Oddaja sena in slame. Seno in slamo je oddajati na prevzemnem mestu in v teku določenega časa. Ker mora biti seno in slama suha, se sme nakladati, voziti, oddajati in prevzemati le v suhem vremenu.

Vlažnega, zmoočenega in mokrega sena in take slame, se ne bode na noben način prevzelo.

Zaraditega je porabiti v času, predpisanem za oddajo, le ugodne dneve za nakladanje in vožnjo.

Po kateri vrsti in v katerem času imajo oddati posamezne občine svoje seno in slamo na prevzemnih mestih, to določuje komisijonar dogovorno z županstvom.

6. Prevzemne cene. Seno in slama se morata pri prevzemu stehitati in presoditi glede kakovosti in vrednosti.

Za dobro seno in slamo je plačati sledeče cene, in sicer: za 100 kg sena (detelje itd.) 25 kron, za 100 kg škopne slame 14 K, za 100 kg navadne druge slame 12 kron.

Če je seno ali slama iz enega ali drugega vzroka manj vredna, ga je primerno plačati.

Kdor pripelje seno in slamo pravilno v bale stisnjeno in z žico prevezano, dobi od vsakih 100 kg teže po 3-20 K.

Razen tega dobi posestnik, oziroma dobavitelj še odškodnino za dovoz, ki znaša

pri daljavi do 5 km 1 K in za vsak kilometer dalje po 25 vin. za 100 kg.

7. Naloga komisijonarja. Komisijonar mora pripeljano seno in slamo prevzeti in plačati po določenih prevzemnih cenah.

Prevzem in plačilo se mora iz obeh strani potrditi na prevzemnih listih.

Komisijonar mora skrbeti za stiskanje prevzetega sena in slame, kakor tudi za potrebno žico, plaht in vrvi, ki so potrebne za odpošiljanje blaga.

Seno in slamo mora skrbno spraviti v pripravljena skladišča na prevzemnem mestu, da ne trpi nobene škode.

Spravljene zaloge je zavarovati proti ognju. Podrobna navodila se nahajajo v posebni pogodbi.

8. Prisilna oddaja sena in slame. Če se posestnik brani oddati predpisano množino sena in slame, ali če ni oseba ozir. bivališče zavezanca znana, ima okr. glavarstvo pravico izvesti oddajo sena in slame prisilnim potom.

V tem slučaju se od prevzemne cene odbije 20 odstotkov in se skupiček izroči v potrebnem slučaju pristojnemu sodišču.

9. Kazenska določila. Prestopki gori navedene ministrske naredbe se kaznujejo od strani okr. glavarstva z denarno kaznijo do 20.000 K ali pa z zaporom do šest mesecev, katere kazni se lahko tudi skupno odmerijo.

Če se prestopki dogodi v obratu kake obrti, se lahko odvzame pravica za nadaljno izvrševanje dotične obrti.

Ali smo že blizu konca?

(«Naša Moč») (Dalje. 1.)

Slika „Skrivnostna ovira“.

To „skrivnostno oviro“ nam je pokazal sam apostol sveti Pavel v svojem drugem listu do Solunčanov, kjer tolaži preplašene kristjane, ki so bili v skrbeh zavoljo svoje usode in zavoljo usode svojih rajnkil v slučaju, da nenadoma nastopi sodnji dan. Sveti Pavel je učil Solunčane več časa v veri, zato so verovali vstajenje

mrtvih in vesoljno sodbo, vendar niso bili si še na jasnem v tem, če se bodo še kdaj vidili in združili z rajnkimi sorodniki in prijatelji, ako pride med tem že sodnji dan. Zato jim piše apostol — ker je bil med tem prišel iz Soluna v mesto Korint —: „Ne dajte se begati, kakor da je dan Gospodov že blizu.“ Nobeden vas naj ne moti na kak način: ker prej mora priti odpad in „človek greha“ (Antikrist) se razodeti... ali se ne spominjate več, da sem vam tačas, ko sem pri vas prebival, večkrat to pravil. Tudi veste za zdaj, katera je tista moč, ki ovira, da se o svojem času razodene. Ker skrivnost brezboštva je že na delu, le da je On, ki ovira, tako dolgo na poti, dokler ne pojde iz srede (s poti).

Solunčani so potemtakem vedeli, kdo je ta moč ali ta junak, ki ovira Antikrista, da ne more nastopiti, mi pa ne vemo prav gotovo tega, ker apostol tega ni zapisal v tem listu, ustno izročilo pa se je v časih preganjanj izgubilo. Zato si moramo pomagati z razlago in poukom cerkvenih učenikov in pisateljev. Kdo je torej ta, ki ovira Antikrista, da se ne razodene? — Večina cerkvenih pisateljev se strinja v tem, da vidijo v tej oviri rimsko cesarstvo in v tem junaku rimskega cesarja.

Na prvi pogled se zdi človeku, ki to bere, da to skoro ni mogoče. Saj je bilo v tistem času rimsko cesarstvo poganska država, in rimski cesar je bil tisti čas kruti Neron, ki je dal sv. Pavlu glavo odsekati. — To je vse res, pa vendar je bila rimska država taka, da v nji ni bilo prostora za Antikrista in njegove pristaše. — Kakor uči sv. Pavel, bo Antikrist skušal iztrebiti krščansko vero s sveta, pa tudi vse druge vere in bogove, ker bo hotel biti sam edini bog kakor svoj čas Nabuhodonozar. Neron se je sicer cenil za malega boga, vendar pa starih bogov, Cevsa, Dijane in drugih ni zavrgel, saj je prav zato kristjane preganjal, ker jih niso marali častiti. Zato je gotovo, da bi bila prišla z Antikristom takoj navskriž, in pri Neronovi sili ni dvoma nad tem, kdo bi bil zmagal.

Dobro torej. Rimsko cesarstvo je oviralo Antikrista, da ni mogel nastopiti

Pisar Fortuna in njegova srečka.

Gozdan. (Koniec.)

Med vrati je stal strah pisarne, gospod načelnik. S pogledom preleti ves prostor. „Gospoda Fortune še ni tu?“

„Ne, gospod načelnik.“

„Se je opravičil?“

„Ne, gospod načelnik.“

„Tako! Kadar pride, naj pride v mojo pisarno. Za delo naj ne prime nobeno. Na mestu ga odslovim.“

Načelniku za hrbtom se oglasi nekdo:

„Le nikar razburjati se, gospod načelnik. Bi vam znalo škodovati!“

Gospod načelnik se zasučje in vidi pred seboj Fortuno. Ubogi Fortuna, danes si uničil svojo eksistenco!

„No, blagovoli vendar priti vaša prejasnost malo pogledat v pisarno?“ zakriči nad njim razjarjeni gospod šef. „Gospodje delajo pridno že nad eno uro, vi lenuh, postopač pa brez vesti obhajate praznik zaspanega pondeljka. Takoj stopim k gospodu ravnatelju, da vas odslovi. Kar imate

zasluženega, dvignite pri naši blagajni, potem odidite iz hiše!“

Fortuna ni bil vsled te nenadne odslovitve niti najmanj osupnjen. Sedaj se je izkazal moža. Preširno, skoraj zasnehovaje se razkorači pred gospodom šefom, vtakne roki v hlačna žepa, se zravna in s povzdignjenim glasom govori šefu v obraz:

„Le mirni gospod šef, le mirni, da vas kaj ne zadene! Naj-gre rakom žvižgat in ribam gost tistih beraških par sto kron, pa še vi povrh in še ravnatelj in ves vaš beraški zavod. In če ne uberete lepšega tona, vam eno zagodem, da vam bo še posmrtni šumelo po ušesih.“

„Ali ste nori!“ pljuske iz sebe gospod šef, poskoči in udari ob tla, da se je nad njimi pokadilo prahu.

„O, sem pri pameti, prav trezen, saj vidite, dragi moj, na obrazu!“ se odreže samozavestno Fortuna.

„Ali ste nenadoma in veliko podedovali?“

„Nič podedoval, ampak zadel sem. Tu v časopisu prosi srečni dobitelj, naj se njegovo ime tajno ohrani in ta dobitelj s pritanjenim imenom sem jaz.“

Svečana tihota je zavlada v pisarni. Načelniku se je stemnilo pred očmi, zdelo se mu je, da ginejo tla pod njim in da se udara. Kar sapo mu je zaprla ta novica in tudi kolegom. Ko se šef zave, se pred majestetičnim nastopom srečnega Fortune umakne za par korakov nazaj in začne:

„Pa preljubi moj gospod Fortuna! Vi moje besede in moj nastop prenglo in pretrdo sodite. Saj dovolite, da vas smem imenovati: moj gospod. Iz srca vam častitam k vaši sreči. To razburjenje bi mi bili lahko blagovoljno prizanesli. Če sem vas žalil, ljubi gospod Fortuna, oprostite; samo po sebi se razume, da milijonar ne bo vstajal ob osmih in hodil v pisarno.“

„Je že dobro, že!“ odgovori Fortuna. „K mojemu zadoščenju vidim, dragi moj, da položaj prav presoimate. Le pomirite se, za sedaj sem vse preslišal. Dolgo časa se itak ne bova gledala.“

„Zakaj pa ne, visokorodni gospod Fortuna?“

„No, dragi, mislite sami sebe na mojem sedanjem stališču. Jaz sam prostovoljno stopim iz službe in živim, brez dela in

skrbi od mojih delnic. Saj veste dobro, kaj so škarje in kakšni so kuponji.“

„Pa predragi moj prijatelj! Tega nikar! Glejte vajeni smo eden drugega, ali se ne bomo pogrešali. Saj pridete v pisarno kadar vam je drago, vse časti vredni prijatelj in greste, kadar se vam ljubi.“

„Pa naj bo, dokler si ne uredim po novih razmerah svojega gospodinjstva.“

„Vedel sem, da ne boste kar tako pustili hiše in družbo, ki vam je tako tesno k srcu prirastla. Kolika čast za našo hišo!“

Z globokim poklonom in pa nekam preplašen je zginil gospod šef iz pisarne.

Fortuna je še hodil v pisarno. Pa kako! Pred svetom je nastopal še vedno kot stari Fortuna. Prišel je v pisarno, kadar se mu je ljubilo. Pobrskal je malo po časopisih, katerih mu je šef nanesel še pred prihodom v pisarno, delo se mu ni odkazalo nobeno. Malo je pokramljal s kolegi, ki so z najponižnejšim rešpektom strmeli v srečnega Fortuno. Če je šef le

javno. Ali to cesarstvo je že davno razpadlo, Antikrista pa vendar še ni, kako naj se to zloga? — To je nova težava, ki jo moramo premagati. Vprašanje je torej: Kdaj je prenehalo rimsko cesarstvo? — Na to vprašanje nam daje odgovor svetovna zgodovina. Postavimo semkaj glavne podatke.

Rimsko cesarstvo je bilo do časov cesarja Dioklecijana leta 306. enotna poganska država in Rim je bil glavno mesto.

Cesar Konstantin Veliki prenese svoj prestol v Bican, ki se imenuje posihmal Carjigrad ali Konstantinopol.

Po smrti cesarja Teodozija Velikega, leta 395., so razdelili državo na dvoje: Orient ali Iztok s prestolnico v Carjigradu, in Okcident ali Zapad s sedežem v Rimu.

Doba preseljevanja narodov je silno pretresla zahodno cesarstvo, tako, da je leta 476. zaspalo. Odoakar, glavar germanskih Herulov, je postal kralj v Rimu leta 476. Tako je prenehalo zapadno rimsko cesarstvo.

Domače in tuje novice.

Knezoškof dr. Anton Bonav. Jeglič častni meščan ljubljanski. Stolno mesto Ljubljana je podelilo častno meščanstvo prevz. gospodu knezoškofu dr. Jegliču v občinskem svetu dne 11. junija pod predsedstvom župana g. dr. Tavčarja na predlog g. dr. Novaka. Predlog se glasi: „Predlagam, naj se podeli častno meščanstvo ljubljanskemu knezoškofu dr. Antonu Bonaventuri Jegliču, ki je obhajal 20 letnico svoje pastirske službe. Utemeljujem to z zaslugami, ki si jih je pridobil za mesto Ljubljano, ker je omogočil, da se je mesto lepo razširilo pri sv. Petru. Hvaležni smo za njegovo velikodušnost, ker je omogočil izdajanje raznih slovenskih knjig. Dalje ne moremo prikrivati, da smo mu hvaležni, ker je stopil na čelo velike narodne akcije, da se nam podeli samostojnost in tako povzročil, da se vračata sloga in medsebojna ljubezen med nas.“ (Živahno pritrjevanje.) — Občinski svetovalec Pammer, ravnatelj Kranjske stavbinske družbe pravi, da Nemci iz političnih razlogov ne glasujejo za predlog. Pravi, da za škofa ni kočevska duhovščina in velik del ostale duhovščine. (Burno ugovarjanje.) Župan poročevalcu: „Ali imate kaj omenjati?“ Dr. Novak: „Ničesar.“ Župan: „Glasujmo.“ Za predlog glasujejo vsi slovenski občinski svetovalci. Župan: „Predlog je sprejet z absolutno večino.“ (Viharno odobravanje in ploskanje.)

Pobožnost presv. Srca Jezusovega. Od sobote 22. junija do nedelje 30. junija

se bo obhajala v tukajšnji samostanski cerkvi slovesna devetdnevica v čast presv. Srca Jezusovega. Vsak dan bo zjutraj ob 6. uri orgljana sv. maša in zvečer ob pol deveti uri litanije z govorom po načinu šmarnic. Sv. cerkev je dovolila za zadnjo nedeljo te pobožnosti porcijunkulske odpuške, ki se smejo tudi vernim dušam nakloniti. Vsi častilci presv. Srca Jezusovega se v ljudo vabijo k tej novi od sv. cerkve toplo priporočeni pobožnosti.

Koncert v Narodnem domu priredi narodna čitalnica v Novem mestu v nedeljo 23. junija 1918 ob sodelovanju koncertne pevke prof. gospe Pavle Lovševic in klavirske virtuosinje gdčne Dane Koblarjeve. Iz posebne prijaznosti spremlja pevske točke davč. komisarja soproga gospa M. Sedlarjeva. Spored: 1. a) F. Chopin: Nocturno. b) Chopin-Liszt, Souhait d'une jeune fille (Dekliška želja), na klavirju svira gdčna Dana Koblarjeva. 2. a) A. Foerster: Pri oknu (Sim. Jenko). b) A. Foerster: Želja (J. Cimperman). c) A. Lajovic: Bujni vetri v polju (J. Koljcov), poje ga. Pavla Lovše. 3. Bedrich Smetana: a) Češki ples. b) Na morskem bregu, koncertna etuda, svira gdčna Dana Koblarjeva. 4. Jos. Pavčić: Ciklus iz Zupančičevega Cicibana: a) Ciciban-Cicifuj. b) Uspavanka II. c) Vrabcu in strašilo, poje ga. Pavla Lovše. 5. Liszt: Ogrska rapsodija št. 13, svira gč. Dana Koblarjeva. 6. K. Gounod: Arija Margarete iz opere Faust. J. Strauß: Pomladni glasi, koncertni valček poje ga. Pavla Lovše. — Začetek točno ob 8. uri zvečer. Cene prostorov: 1.—3. vrste po 5 K, 4.—6. vrste po 4 K, 7.—10. vrste po 3 K. Stojišča 1-50 K. Za tukajšnje člane Glasbene Matice bodo na razpolago sedeži od 3. vrste do 5. vrste do sobote 22. t. m. opoldne. Med izvajanjem ni dovoljen vstop v dvorano. Predprodaja sedežev v knjigarni g. Urbana Horvata v petek in soboto in na večer koncerta pri blagajni. — Odbor Narodne čitalnice v Novem mestu.

Glasbena razlaga h koncertu dne 23. junija 1918. Da bo naše občinstvo, ki se namerava v nedeljo, 23. t. m. udeležiti umetniškega koncerta v Nar. domu, lažje sledilo pianisti in pevki in boljše umevalo izvajane skladbe, prinašamo sledečo razlago sporeda: Gdčna Dana Koblar je izbrala za svoj prvi nastop v našem mestu krasna dela najznamenitejših svetovnih mojstrov, ki zahtevajo zrelo umetnico, da jih pravilno izvaja z izurjeno roko in s fino čutečo dušo.

Prva točka sporeda: Nocturno (Nočna pesem) poljskega skladatelja Friderika Chopina je mehko zasnovana kompozicija. V tihi noči jo je zložil skladatelj-trpin, tožnim akordom je zaupal bol svojega srca. — Dekliška želja je skladba istega avtorja, a jo je še naktil in izumetničil veliki ogrski komponist Fr. Liszt. Slika razpoloženje mladega dekleta; zdaj zveni navno — ljubko, zdaj melanholično, zdaj zopet mladostno sveže v zdravih nežnih melodijah.

V drugem nastopu gdčne Koblarjeve bomo čuli najgenijalnejšega češkega komponista Bedriha Smetano. Ta veliki mojster, ki je uglasbil Čehom najlepše opere — izmed katerih se «Prodana nevesta» izvaja po vseh svetovnih odrih — je najboljši poznavalec čeških narodnih pesmi in plesov, katere je v svojih nesmrtnih delih najraje uporabljal v vseh mogočih krasnih oblikah. Tudi v «Českem plesu», ki ga ob izvajala gdčna Koblar, bomo čuli v osnovnem spevu edno

seboj v gledališča. Ni odklanjal ne enih ne drugih vabil. Udal se je v svojo neizogibno usodo. Na zunaj je ostal srečni Fortuna do smrti vedno enak — brezdelnež, brezskrbnež. Njegov priimek si do konca življenja nositelja ni mogel očitati, da je sebi v sramoto.

Prišel je čas, ko je koščena smrt s koso potrkala tudi na vrata Fortunovega fantovskega stanovanja. Ves srečen, da je nalogo svojega življenja tako srečno rešil in dokončal, je mirno in brez skrbi dal slovo goljufivemu svetu.

Kolegi so preskrbeli na svoj začasni riziko najslavnejši zadnji spreved na pokopališče in kupili najčastnejši prostor.

Po končanem obredu so srečni dediči smuknili iz pokopališča naravnost v notarijat. Povedali so, česa želijo, naprej plačali notarju običajno takso za shranjenje oporoke in nestrpnost čakali, da izvleče izmed aktov zaželjeno oporočo. Kmalu je držal v rokah debelo pismo, zaprto s peterimi velikimi, rudečimi pečati. Slovesno stare notar dobro ohranjene pečate, ravno tako slovesno z nožem odmakne tesno

izmed karakterističnih čeških narodnih popevk. — «Na morskem bregu» je divna fantazija, ki uvodoma glasbeno slika čarobno valovanje morja. Počasno in enakomerno plavajo valčki in lahkotno se ziblje ladja na njih. Toda kar potegne močan veter in približa se nevihta. Srdilo se zaletavajo vzburkani valovi v ladjo. Strašen vihar jo zaloti sredi morja, jadra se lomijo, klici na pomoč zamrejo, ko srdito razsaja nevihta. A počasi potihne neurje, oblaki se razdele in solnce zopet obseva pomirjeno morsk gladino. —

Lisztove ogrske rapsodije štejejo med one težavne klavirske kompozicije, kjer mora pianist razpolagati z izredno izurjenimi prsti, ki se morajo z avtomatično naglico poditi po klavirju, ako hoče igravec ugoditi vsem skladateljevim zahtevam. Liszt rad jemlje motive svojim skladbam iz ogrskih narodnih pesmi ali pa iz ciganskih plesov. Zato so njegove skladbe lahko umiljive, dasi tehnično zelo težke za izvajalca. — Gdčna Koblarjeva, ki je sedaj naša najboljša klavirska virtuozinja, in ki nastopa z velikimi uspehi po vseh slovenskih mestih, nam bo s svojim umetniškim izvajanjem gotovo napravila užitka poln, lep večer.

V ostalem delu sporeda bo pela ga. P. Lovše v treh nastopih razne pesmi in arije. Večina teh pesmi je še nenatisnjenih in se bodo prvič izvajale v nedeljo zvečer. Tako prvi dve: «Pri oknu» in «Želja» — dve lepi cvetki iz obširnega vrta našega najzaslužnejšega skladatelja, po rodu Čeha, g. Ant. Foersterja, ki živi prav med nami Novomeščani. G. Foerster, ki je kot obsolviran jurist popustil pravoslovje ter krenil za Muzo, ki ga je klicala, živi in deluje med nami Slovenci vso dolgo dobo svojega plodnosnega življenja. Cerkevno glasbo v resnem pomenu je on šele pravzaprav ustanovil pri nas, a tudi v posvetnih delih se je izkazal za izvenrednega mojstra. On nam je spisal prvo slovensko klavirsko solo; uglasbil nam je tudi prvo slovensko opero «Gorenjski slavček», ki se je v Ljubljani vsedkar izvajala z velikim uspehom. V pesmici «Pri oknu» slika obupno razpoloženje zapuščene deklice, ki gleda skozi zamrzo okno in vidi, kako se pelje nezvesti k poroki. Mojstrsko je označeno obupno drhtenje srca in pritaženo ihtenje osamljene reve. — «Želja» je domorodna pesem, polna ljubavi do slovenske zemlje. — Anton Lajovic je naš najmodernejši komponist, čigar skladbe zahtevajo muzikalno izobraženo občinstvo. Njegova dela so vseskozi zasnovana z globoko dušo in bistrim razumom, zato so na prvi pogled težko umiljiva; a kdor si vzame časa in truda, ta bo razkril v njih mnogo krasot, ob katerih se bo še dolgo naslajal. Pesem «Bujni vetri v polju» je izraz vesele, brezskrbne duše, ki jo ne briga ne žalost, ne trpljenje. Fant vriska in zvižga kljub oblakom in viharjem, samo, da mu «sveti dvoje zvestih oči».

Najnovejše pesmice priljubljenega skladatelja Jos. Pavčića bodo spriče svoje ljubke in originalne izpeljave našle pri našem občinstvu gotovo najtoplejši odmev. Zupančičev «Ciciban» je nedosegljivo lepa pesnitev že sama na sebi, a v Pavčićevih skladbah jo šele izbornu razumemo. Pevka g. Pavla Lovšetova je žela ravno s temi pesnitvami pred kratkim v Trstu največje uspehe in celo italijanski kritiki so se divili krasnim domislekom slov. skladatelja. «Ciciban-Cicifuj» je polna šegavosti in zahteva kljub lirski sestavi tu in tam naravnost dramatsko izvajanje. Posebno lepo je sestavljeno klavirsko spremljevanje, ki slika v zadnji kitici žuborenje potoka. Takisto originalni so tudi poredni «Vrabcu», ki se smejejo strašilo v prosu, češ «mož je brljav, metlo ima, pa pometati ne zna». — Visoke umetniške vrednosti je nežno sestavljena in s krasnimi modulacijami preprežena «Uspavanka», ki učinkuje po izredni mehki, izraženi zlasti v visokih pianissimih, ko dete zaspančka. — Končni nastop g. Pavle Lovšetove bo izvajanje dveh svetovnih arij. Prva je iz mojstrske opere «Faust», ki jo je uglasbil Francoz Charles Gounod. Glavna junakinja Marjetica se vrne vsa zamišljena iz cerkve, ter premišljuje, kdo je pač gospod, ki jo je pozdravil na cesti. Kar zagleda pred seboj šopek in skrinjico. Hitro jo odpre: sami biseri se zablestje. Izprva je oplahena, potem se ojunaci in se okiti ž njimi. Vsa je prevzela od te krasote, dolgo se gleda v zrcalu, z željo, da bi jo tudi on videl, ki jo je preje pozdravil. — Končna točka je koloraturna slika dunajskega «valčkovega kralja» Iv. Straussa, kojega skladbe učinkujejo po svoji lahko umiljivi melodioznosti.

Pevske točke izvaja v rodoljubni prijaznosti našemu občinstvu priljubljena koncertna pevka prof. ga. Pavla Lovše-tova, ki očara poslušalstvo že v prvem trenutku z neizmerno prikupljivim nastopom; tem bolj pa, kadar zazveni njen mojstrsko izsolani, prijetno doneči glas, ki ga zlasti odklikuje sigurne nastavek, in ki se v višini ljubko mehko zveni.

Želi se, da slavno občinstvo zasede dvorano pravočasno, ker prične koncert točno ob 8. uri in med izvajanjem vstop v dvorano ne bo dovoljen.

prilepljen pokrov usodepolne oporoke. Na debelem papirju je bila pisana oporoča:

„Podpisani je pisal sledečo oporočo, ki naj se odpre po moji smrti mojim dedičem, pisarniškim kolegom. Pisal sem jo pri zdravi pameti, pri popolni zavesti. Srečke z glavnim dobitkom nisem nikdar dvignil, ker nikdar nobene imel nisem. Zapustim pa Vam, dragi kolegi, lepo idejo, po kateri sem uravnal svoje življenje, ker drugače ni šlo, tako pa izvrstno do konca dni. V sedanjih spačenih razmerah se človek brez zvižace ne more preriniti skozi svet. Če Vam je še kaj latinščine ostalo iz šolskih let, boste uganili pomen besedi „Mundus vult decipi“, „Svet hoče prevare, naj jo ima!“ Ni Vam treba biti v resnici bogatim, treba se je le potajiti bogatega. Vse se krivi pred Teboj in se Ti klanja. Kot takov bogatin sem živel jaz, pa sem živel srečno brez dela na račun slepcev. Poskusite še Vi, če se Vam posreči, se bom še smejal nad zvezdami Vam in preslepljenim. Vaš kolega in testator

Milan Fortuna.“

Franjo Neubauer:

Škrjančkova smrt.

Škrjanček se je dvignil visoko pod nebó, poprašal ga je jastreba: „Priateljček, kakó?“

„Slabó! Ves dan se dvigam, v višavah žvrgolim, pa kdo mi dá le zrnce? Še lakoto trpim!“

„Ej, ti si pač neumen kot drug ni ptič noben! Zdaj v vojski gladováti! zakaj si pa pošten?“

Kako se jaz nakósim! Povsod je mrhovin! Zajutrka, večerje v doléh in vrh planin!“

Škrjanček je poslušal potrt besede té in tiho se je spústil k družici na poljé. — — —

Pa ni strpel na njivi, perut je spet razpel in pel je kakor bil bi Bog vé kako vesel.

V resnici pa je hotel pozábiti le glad in skrb za drago ženko, za zárod, slab in mlad.

Pa sraka mu kričava naproti prileti: „Škrjanček, mali znanček, kako se ti godí?“

„Slabó! Za pesmi moje nihčé mi nič ne dá! Oblekece ne za deco, za ženko ne zlatá.“

„Hahá se zakrohoče in sraka dé na to: „Mendá nikoli pamet ne pride ti v glavó.

Po svetu zdaj srebrá je, zlatá kot prěj nikdár! Jaz stikam vsepovsodi in krašem vsako stvar.

Kaj nisem lepa, reci! Poglej mi perja kras! In rep mi je še daljši in boljši mi je glas.

Da vidiš moje gnezdo in tajne vseh votlin: zlatá, srebrá vse polno in drugih dragotin!

Pred vojsko sem molčala, a zdaj glasno kričim! Gospá sem zdaj bogata in fin tobak kadim!“

Škrjanček za trenotek v višavi je obstal: ni vedel, kaj bi stóril, kaj rekel bi, ni znal.

Zvrtelo se mu v glavi in pal je na poljé, Zadel ob oster kamen, izdihnil je molčé! — — —

Izkopal krt mu jamo globoko je v razor, nagróbno mu kósov in slavčkov pel je zbor.

A vmes so jate divje kričále vran in srak: „Zdaj lahko véčno sanjaš, naivni poštenjak!“

Najvarnejša zastava miru

je

-- popolen vspah --

8. vojnega posojila.

Velikodušen dar. Veleč. g. kanonik Jakob Porenta je daroval v roke dežel. poslancu in županu g. Zurecu 100 kron v poljubne občinske namene in sicer povodom izročitve mu častne diplome občine Šmihel-Stopiče. Čast in hvala velikemu dobrotniku!

Sprejemni izpiti za prvi letnik zasebnega ženskega učiteljskega uršulink v Škofji Loki se vrše dne 2. in 3. julija. Oglasiti se je pri samostanskem predstojništvu.

Poverjeništvu za Slovensko matico in sicer za Novo mesto in okolico je sprejela Narodna čitalnica v Novem mestu. Kdor želi pristopiti kot član temu našemu odličnemu slovstvenemu društvu sedaj, ko se pripravljajo obnovitevi za dōbo po vojni in je treba, da vsakdo pomore po svojih močeh, je naprosen, da se priglasijo ali pri predsedništvu čitalnice (preds. vl. svetn. prof. Ferd. Seidl, Novo mesto h. št. 102), ali pa pri prof. gospej A. Šerkovi (v Narodnem domu II. nadstropje), ki je iz rodoljubne naklonjenosti sprejela nalogo zaupnice.

Člani Slov. matice za leto 1914, ki se izkažejo s pobotnico, dobijo pristojne jim knjige. Izvolijo naj se zglasijo s pobotnico ali pri predsedniku čitalnice, ali pa pri imenovani gospej zaupnici.

Smrtna kosa je prerezala nit življenja v najboljši moški dōbi 56. let občaspoštovanemu posestniku in trgovcu g. Dimitriju Stefanoviču v Novem mestu. Po kratki mučni boleznii je dne 18. junija ob 1. uri zjutraj nepričakovano naglo zaspal v Gospodu. Bodi mu lahka zemlja! Bridko prizadeti družini naše sožalje.

Za jugoslovansko deklaracijo se je z navdušenjem izrekla občina Loka pri Črnomlju; enako v isti občini žene in dekleta z besedami: „In vsak naj propade, kdor narod taji, še zemlja ne bo pila njegove krvi...“ — Za Ciril in Metodovo šolo v Mariboru se je nabralo na belokranjskem taboru v Metliki (preko Kulpe) v veseli družbi 120 kron. Živelii posnemalci!

Odlikovanje. Za hrabro in neustrašeno obnašanje pred sovražnikom je bil odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo 2. razreda metalec min in granat Franjo Hronetič, četovodja pri Cesarjevičevem pešpolku, doma iz Mokronoga. Prsa mladega junaka diči že poprej bronasta hrabrostna svetinja in Karlov četni križec. Čast junaku!

Opozorjamo starše in varihe šolskih otrok na članek v zadnji številki Dolenjskih Novic „Skrbi ob koncu šolskega leta“ ter ga toplo priporočujemo v upoštevanje.

Kmetska zveza za novomeško okolico je imela v pondeljek 10. junija odborovo sejo pri „Štemburju“ v Kandiji. Seje se je vdeležilo veliko posestnikov in kmetovalcev. G. državni poslanec Jarc je poročal o notranjem in zunanem političnem stanju, o delovanju državnega zbora itd. Navzoči so z največjim zanimanjem sledili jasnim izvajanjem g. poslancu ter z navdušenjem odobravalii njegovo uspešno delovanje, kakor tudi blagoslovljeno delovanje Jugoslovanskega kluba. G. deželni poslanec Zurec je govoril z najboljšimi utisi na zborovalce o slabem stanju živinoreje in o drugih

gospodarskih zadevah in potrebščinah. Posebno je še povdarjal, da se naj poslanci zavzemajo za to, da bodo kmetovalci v večjem številu oproščeni vojaške dolžnosti, saj starejši letniki, da se bo tembolje obdelovalo polje in laglej oskrbovalo kmetijstvo. Po različnem drugem posvetovanju so se vsi navzoči člani razun enega izjavili odločno, neustrašeno in s ponosom, da ostanejo zvesti S. L. S. Konečno se je sklenilo naprositi deželni odbor, da bi se vršil prihodnji občni zbor kmetske zveze na deželni kmetijski šoli na Grmu.

MLADE igralk. Prav lepo domačo veselico so napravile dne 16. t. m. hčerke g. trgovca in ces. svetnika J. Picka s svojimi prijateljicami. Uprizorile so ganljivo nabožno igro „Marijin otrok“, in to tako iskreno in z vnemo, da smo se tem mladim deklicam, deloma otročičem, presenečeni čudili. Posebno lep dramatičen dar je pokazala starejša hčerka Milka; igrala je, kot bi bila že leta in leta na odru. Mešan kvartet Lina, Milka, Anci in Naci je zapel povse dovršeno več umetnih in narodnih pesmi. Kaj tako vzpodbudne in pristrčne domače zabave še želimo in smo hvaležni marljivim deklicam za izreden užitek.

Bog je vzal k sebi angelsko dobro Darico Budna v nežni dōbi 13. let. Dolgo je trpela ter se dne 20. junija ob 1. uri zjutraj preselila v rajsko domovino. Žalujōči rodbini naše iskreno sožalje!

Zadruga rokodelskih in sorodnih obrtov v Rudolfovem opozarja vse tiste krojače in šivilje, ki so se priglasili za obrtniški sukanec, da se isti dobi samo še do 26. t. m. Kdor se bo pozneje zglasil, ga ne bo dobil. Nakaznice se dobē pri obrtni zadrugi v Kandiji št. 8. — Za sedaj dobijo sukanec krojači in šivilje iz občin Šmihel-Stopiče, Prečna, Mirna peč, Št. Peter in Bela cerkev.

Umrla je v Črnomlju gdēna Katarina Stariha dne 17. junija zvečer. Bodi jej lahka zemljica!

Pomagajte beguncem z juga! Deželna vlada za Kranjsko poslala nam je oklic pod pokroviteljstvom Njene c. in kr. Visokosti nadvojvodinje Marije Jozefe stoječega pomožnega odbora za begunce z juga, iz katerega je razvideti silno žalostno stanje bivališč, katere so našli begunci, vrnivši se v svojo goriško-gradiščansko domovino. V tem oklicu prosii pomožni odbor vse človekoljubē, da težko prizadetim žrtvam vojske priskočijo na pomoč z raznim orodjem in pohištvom. — Deželna vlada obrača se tedaj na kranjsko prebivalstvo s prošnjo, da priskoči na pomoč svojim revnim sosedom. Darovane reči sprejemajo „Posredovalnice za goriške begunce v Ljubljani, Kranju in Novem mestu. Pripomni se, da je dobrodošla vsaka tudi najmanjša reč, ki se potrebuje v hiši in kuhinji. — Posredovalnica za goriške begunce v Novem mestu.

Dr. Korošec, velika slika po fotografiji iz njegovih mladih let, lepo izpeljana, je na ogled v razložnem oknu J. Krajca nasl. Cena 40 kron. Naročila sprejema g. fotograf Tomše.

Legitimacije za daljša potovanja po železnici nameravajo uvesti, da tako preprečijo mnoga nepotrebna potovanja in razbremenijo železnico, ki je vedno prenapolnjena. Daljša potovanja bodo dovoljena le v nujnih službenih, trgovskih ali družinskih zadevah. Za krajša potovanja ne bo legitimacij.

7000 dijakov študira letos na dunajskem vseučilišču. Večinoma so židje.

23.242 birmancev je bilo birmanskih letos v cerkvi sv. Štefana na Dunaju — 6000 več kot lani. Birma traja ves teden. Deklic je bilo mnogo več kot dečkov.

Strašna slika revščine na Turškem. V Mosulu je pred kratkim izginilo več otrok, ne da bi kdo vedel kam, dokler ni nekega dne manjša deklica povedala svojim starišem, da je njena mala sestra odšla v hišo nekega Arabca in da se od tam ni vrnila. Tedaj so preiskali vso hišo

in našli v vodnjaku ostanke dvajsetero umorjenih otrok. Meso svojih žrtev je razrezal ta Arabec na male koščke, jih pekel in nosil na trg, kjer je to meso pod različnimi imeni prodajal. Obsojen je bil na vislice in bil obešen v navzočnosti vsega mosulskega prebivalstva. Matere so bile tako razbesnele, da so Arabca, preden so ga obesili, napadle, grizle, vlekale za lase in metale nanj kamenje, da je bolj mrtev kakor živ došel pod vislice.

Gospodarstvo.

Iz koledarja za pokončevanje škodljivcev na sadnem drevju za mesec junij. Mnogi sadjerejci želē, da se jih večkrat opozarja na mesečna opravila, ki jih imajo izvrševati po letnem času in zato v naslednjih vrsticah objavljamo najvažnejša sadjarska opravila: 1. Zatiranje jabolčnega molja s škropljenjem raztopin od mazljivega mila in tobačnega izvlečka; 2. uničevanje krvave uši z mastenjem, s čopičem in škropljenjem napadenega drevja; 3. zatiranje listnih ušic s škropljenjem z raztopino kakor proti molju; 4. tretje škropljenje sadnega drevja z bakreno-apneno zmesjo od konca junija naprej, da se ga ne loti jabolčni in hruskov krastavec. — J. Klemenčič — Umno sadjarstvo.

Sladkor za napravo petijota. C. kr. urad za ljudsko prehrano je dovolil, da se odda vinogradnikom omejena množina sladkorja v svrhu izdelovanja domače pijače ali petijota. Oni vinogradniki, ki so upravičeni ga dobiti, se imajo zglasiti najpozneje do 1. septembra t. l. pri pristojnem županstvu. Prošnje, ki jih županstvo vpiše v seznamke, se oddajo pristojnemu c. kr. kletarskemu nadzorniku v preskušnjo, kateri določi množino, ki jo ima vsak prosilec dobiti in nakaže županstvu skupno množino sladkorja, ki odpade za celo občino, pri oddajalnici sladkorja. Prejeti sladkor razdeli potem županstvo po razdelilnem načrtu med vinogradnike. — Za naše razmere bi se priporočalo, da se prošnje za sladkor zberejo vsaj že do 1. avgusta in se potem predlože, ker pride sicer sladkor, kakor po navadi, vinogradnikom prepozno v roke in ga ne morejo z uspehom porabiti.

Dobava bencina za mlatilnice in druge kmetijske namene. Poljedelsko ministrstvo hoče tudi letos zagotoviti potrebni bencin za motorje, ki se rabijo za mlatev in v druge kmetijske namene. Oddajal se bo težki bencin, mešani bencin in zmes bencola in petrolbencina. Podrobna določila se izvedo pri okrajnih glavarstvih, kjer se dobe tudi predpisane tiskovine za taka naročila. Naročila na bencin, ki morajo biti potrjena od občinskega urada, je pošiljati naravnost na poljedelsko ministrstvo, oddelek XXVI. (Departement XXVI des k. k. Ackerbauministeriums.)

Priglasitev zalog lesa. Na podlagi razglasa c. kr. deželnega predsednika na Kranjskem z dne 8. marca 1918 št. 6979 dež. zak. št. 10 prijavilo je le pičlo število gozdnih posestnikov in lastnikov ter hranilcev lesa, ki bi bili morali priglasiti gospodarskemu mestu za les na Dunaju (Holzwirtschaftsstelle Wien I. Reichsratsstrasse 11) do 8. aprila 1918 svoje zaloge lesa v kolikor so obsegale iste najmanj 300 prostornih metrov drv za kurjavo ali najmanj 300 polnih kubičnih metrov za podelavo (okroglega, obtesanega in klanega lesa, razžaganega blaga) po stanju z dne 31. marca 1918. V pojasnilo določil omenjenega razglasa je pripomniti, da je vsak gozdni posestnik oziroma vsak lastnik ali hranilec lesa dolžan priglasiti les, če znaša skupna množina lesa ali drv vsaj 300 polnih kubičnih metrov oziroma 300 prostornih metrov, najsi se nahaja les v gozdu, na skladiščih ali na obratovališčih, naj si bodo skladišča v eni ali več občinah in tudi v slučaju če je mogoče les dobiti ali ne. Po točki 3 omenjene naredbe ni

priglasiti tistih zalog lesa, s katerimi posestnik ne more razpolagati, ki so zasežene po vojaštvu in so torej že prešle v last vojaštva. Nadalje se opozarja na določila točke 8 omenjenega razglasa, da bo vsakdo, ki bi predpisano prijavo opustil ali v nji vpostavil neresnične podatke, zapadel po § 18 sedaj veljavne ministrske naredbe z dne 11. aprila 1918, kazni na denarju do 20.000 kron ali zapora do šest mesecev. Slednjič se še opozarja, da se morajo zaloge lesa po stanju z dne 30. junija 1918 priglasiti najkasneje do 8. julija 1918 gospodarskemu mestu za les na Dunaju (Holzwirtschaftsstelle, Wien I. Reichsratsstrasse 11). Za priglasitev potrebne tiskovine je zahtevati pri pristojnih okr. političnih oblastih.

Vojni pregled.

Dunaj, 18. junija. Uradno poročajo: Bitka v Benečiji se nadaljuje. Armada generalnega polkovnika barona Wurma je pridobila na mnogih mestih prostora. Njeno južno krilo je doseglo v trdih bojih kanal Fossetto. Generalni polkovnik nadvojvoda Jožef je spopolnil svoje uspehe v ozemlju Montella. Italijanski protisunki so se ponesrečili. V treh dneh smo v tem ozemlju ugrabili 73 italijanskih topov, med njimi mnogo težkega kalibra. Na obeh straneh Brente je sovražnik zopet zastoj naskakoval naše nove postojanke. Prav tako brezuspešno se je končalo južno od Asiaga več angleških napadov. Število ujetnikov se je zvišalo na 30.000, število ugrabljenih topov na več kot 120. Uplenjenih metalcev min, strojnih pušk in drugih vojnih sredstev še nismo prešteli.

Dunaj, 18. junija. V komentarju k danes objavljenim vojnim poročilom piše „Zeit“, da je armada Wurm le še 15 km severovzhodno od Benetk in že 10 km zahodno od naše postojanke ob začetku ofenzive. Benetke so vsled teh napredovanj naših armad prišle v območje naših topov.

Dogodki preteklega tedna.

Minulo soboto je bil pri ministrskem predsedniku dr. Korošec, ki je v imenu Jugoslovancov izjavil, da bodo stopili nasproti sedanji vladi v najostrejšo opozicijo. Parlament naj se skliče nemudoma. Ako vlada v njem ne najde večine, naj izvaja posledice. Obenem je najodločnejše protestiral proti preganjanju Slovencev. — 10. t. m. je sprejela parlamentarna komisija Poljskega kluba v Krakovu ostro resolucijo, v kateri zahteva, naj Seidlerjeva vlada kot docela nesposobna odstopi in da naj se brezpogojno takoj skliče parlament; obenem vnaprej protestira proti vsaki nakani, da bi se vladalo brez parlamenta. — 11. t. m. je odstopil notranji minister grof Toggenburg in na njegovo mesto je cesar imenoval predsednika dunajskega policijskega ravnateljstva Edmunda viteza pl. Gayerja. Ob enem je bil imenovan za ministra predsednik urada za ljudsko prehrano dr. Paul. — 12. t. m. se je vršil ministrski svet, ki ni sicer ničesar sklenil, pač pa neki omajal ustavno misleče ministre tako daleč, da so pripravljani služiti pod Seidlerjem tudi v znamenju § 14. — Nemški nacionalci in krščanski socialci so menda sklenili, da mora Seidler ostati, če tudi bi moral vsled tega iti parlament. — Nemška navtična šola v Trstu je dovoljena in se otvori že s prihodnjim šolskim letom. — V Budimpešti so se te dni mudili zastopniki hrvaške deželne vlade in saborske večine z banom na čelu, da povedo ogrski vladi svoje mnenje o rešitvi jugoslovanskega vprašanja. V enak namen je bil povabljen v Pešto tudi bosenski deželni načelnik. Hrvatski zastopniki so zastopali stališče, naj se vse jugoslovanske dežele združijo v eno državo, ki naj se priključi deželam ogsrke krone. — Zunanji minister grof Burian je 8. t. m.

sprejel delegata dr. Korošca; pogovor se je pletel tudi o jugoslovanskem vprašanju. — Dne 10. t. m. se je grof Burian odpeljal v Berlin, kjer je ostal dva dni. Uradno poročilo pravi, da so se pogovarjali o vseh tekočih vprašanjih in se v vseh zelo približali končno veljavni rešitvi. — Klub deželnih poslancev Sloven. Ljud. Stranke se je konstituiral 12. t. m. Za načelnika je bil izvoljen Josip vitez Pogačnik. — Odbor Katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem je imel 10. t. m. v Celovcu sejo, v kateri je slovesno protestiral proti temu, da je znana deputacija cesarja napačno informirala o položaju in mišljenju koroških Slovencev. — Ljubljanski občinski svet je v svoji seji dne 11. t. m. izvolil knezoškofa dr. A. B. Jegliča povodom njegove škofovske dvajsetletnice za častnega meščana. Predlog je bil navdušeno sprejet, samo Nemeč Pammer je ugovarjal. Tudi mnogo drugih občin je izvolilo knezoškofa za častnega občana. — V Marmaros-Szigetu se je 8. t. m. začela glavna razprava proti 88 častnikom in 24 vojakom razpuščenega poljskega pomožnega zbora (legije), ker so skušali meseca februarja t. l. s celim zborom oditi v Ukrajino. — Na francoskem bojišču med Montdidierjem in Noyonom so Nemci zopet močno napadli in prodrli več kilometrov daleč, tako da so bili Francozi prisiljeni tudi v sosednih odsekih umakniti svojo fronto. Nemci so ujeli doslej nad 75.000 sovražnikov in uplenili 1050 topov. — Na italijanski fronti poizvedovalni boji. Pri dalmatinskih otokih je italijanska torpedovka s torpedom zadela in potopila najnovejšo avstrijsko bojno ladjo „Szt. Isztvan“, ki je obsegala 20.000 ton in imela na krovu 1000 mož posadke. Več častnikov in 80 mož pogrešajo, ostale so rešili.

Letske pravljice.

(Leti so narod, ki živi v Kurlandiji in južni Livlandiji na Ruskem.)

5. Medved-človek.

Neka deklica je šla nekoč v gozd, nabirat gobe. Srečal jo je medved, ki jo je zagrabil in vlekel v svoj brlog. Tam je morala služiti medvedu tri leta. Ko pa je postala mati otroka, ki je bil pol človek, pol medved, jo je zverina odpodila. Njen sin, ki so ga imenovali Medved-človeka, je dobro uspeval in postal izredno močan. Ko je odrasel je šel služiti k nekemu duhovniku za hlapca. To je bilo pozimi. Nekega dne ga je poslal gospod v gozd po drva. Tu si je izbral mogočno smreko in da jo podre, udari z vso silo; ker pa sekira ni bila dobro pritrjena na držalu, je odletela kdo ve kam. Medved-človek se zjezi, zdrobi drevo na male kose in jih naloži na sani. Nato hoče peljati domov, a konj ne more težkega bremena niti premakniti. Hlapec ga lahko udari po rebrih, a bilo mu je preveč, padel je na tla in poginil. Kaj naj stori sedaj? Hlapec je prisiljen peljati breme sam domov. Ko pride domov brez konja, reče župnik: „Kupi mi novega konja, ali pa vlačí vozove sam. Zdaj pa moraš hitro v mlin, kajti moke je zmanjkalo.“ Hlapec naloži na voz vreče polne žita in pelje voz k mlinu. Tu pa je živela čarovniška družina. Ko stopi medved-človek v sobo, najde notri samo sina in nekaj žensk.

„Kje je stari?“ vpraša.

„V izbi zadaj,“ odgovori sin.

„Potem ga poklič!“ Toda nihče ga ni uboga. Zdaj pa zagrabi hlapec sina za noge in otepava z njim po ženah, da vsi mrtvi popadajo na tla. Prestrašen prileti stari čarovnik. Hlapec pa skoči ročno k peči, pograbi za neko železo in ga porine čarovniku globoko v žrelo. Potem ga ubije do dobra in začne mleti sam. Župnik ni mogel, dasi bi rad, ničesar očitati hlapcu.

Čez nekaj časa je poslal župnik Medved-človeka v Kurlandijo. Tu se je

baje v nekem močvirju, nedaleč od rečice Roja, nahajala kad zlata, ki jo je stražil troglavi zmaj. Ta zaklad bi bil rad imel duhovnik. Hlapec je naredil vse tako, kot mu je bilo zapovedano.

Pripeljal je s seboj tudi živega zmaja v vreči. Župnik je ravno udobno kosil, ko se vrne hlapec in porine kad na sredo sobe, da kar zahrešči. Nato spusti zmaja, ki se srdito vrže na župnika — sam pa zbeži.

V neki pustinji je srečal dva druga junaka Gorjanca in Grmojedca po imenu. Sklenili so ostati skupaj in živeti od lova. Prvo jutro sta šla Medved-človek in Grmojedec na lov, Gorjanec pa je kupal doma kosilo. Ko sta prišla domov, obložena z bogatim plenom, ne dobta kosila; tovariš je tožil, da je prišel neki velikan in pogoltnil vse. Drugi dan je ostal Grmojedec doma, tudi njemu se je zgodilo isto. Tretji dan je bila vrsta na Medved-človeka. Priostril si je sekiro, nacepil drva in zapalil ogenj. Ko je kosilo kuhano, ga jzlije v veliko skledo, ki jo postavi v kot in jo pokrije z lesom. Kmalu pride velikan in zahteva jedi.

„Dobiš jo,“ reče Medved-človek, „pomagaj mi samo nacepiti še nekaj drv!“

„Rad, zakaj ne,“ odvrne velikan.

Medved-človek je usekal v neki ogromni hlod in porinil v odprtino klin. Velikan mu hoče pomagati in utakne obe roki zraven klina v odprtino.

Tedaj pravi Medved-človek: „Drži oba dela le krepko narazen. Izpodbil bom klin in ga zabijem v drug hlod. Si zadosti močan za to?“

„Ne boj se, bo že šlo,“ odvrne velikan.

Medved-človek je izpodbil klin in velikanove roke so bile tako uklenjene, da jih ni mogel premakniti. Oni pa mu je požgal vse lase z glave. Velikan ni mogel zdržati, tuleč skaka kvišku in steče končno s hodom vred v gozd.

Potem so živeli vsi trije mirno in nemoteno skupaj. Nekega dne pa je prišel drug velikan iz Estlandije. Ustanovil se je v smrekovem gozdu čisto blizu onih treh. Moril je popotnike in lovce. Navadno je upognil dve smreki eno proti drugi in privezal žrtev na vršiča; potem je smreki izpustil in tako je bil nesrečnež raztrgan v dva kosa.

Tudi Medved-človek in Gorjanec sta prišla z njim v dotiko. Kakor sam hudič se je pošast vrgla na Gorjanca, ta pa v trenutku spleza na smreko in sedi na vrhu. Medved-človek je pograbil velikanovo kopje in ga zlomil, velikan pa prestrašen zbeži. Oni pa teče za njim in ga obesi na smreko, da mu visi glava navzdol.

Od zdaj naprej je potoyal Medved-človek sam in izvršil brezštevila junaštev. Nekoč je zasledil velikanskega jelena in ga podil do nemške dežele, kjer ga dohiti in ubije.

Tam v tujini se je zaljubil v neko deklico in jo hoče vzeti za ženo. Toda neki hudič je odpeljal in skrnil krasotico v neki votlini. Neki drugi hudič pa izda svojega tovariša Medved-človeku, ki sklene takoj, deklico rešiti. Preden je dospel do votline, so hudiči sezidali tamkaj vas in privzeli človeške postave. Tako so prevarili Medved-človeka. Ta jih je prosil, da bi ga spustili po vrvi v votlino in ga potegnili spet na dan. Hudiči pa so prerezali vrv, ko je bil izginil v jamo. Tako je ostal junak vedno v podzemlju.

Razvedrilo.

Pred sodiščem. Zagovornik: „Zatoženec je svojega nasprotnika res ubil, toda le v silobranu. Če ga pa ne bi bil ubil, bi gotovo danes tukaj ne sedel, ampak na svojem grobu.“

V šoli. Profesor: „Vi Topolovšek ste pri meni izgubili vse zaupanje. Odslej vas niti ne pogledam ne — pač pa bom na vas pazil dan na dan!“

Uganil je. A: „Ima pa tvoj prijatelj Tone lepo hišno opravo!“ — B: „Res je; kaj takega more tak človek imeti, ki je vse dolžan!“

Iz prijateljskega pisma. „Kakor Ti je menda že znano, se pri nas selimo. Da je pri taki priliki vse narobe, lahko verjameš. V moji sobi n. pr. je tako, kakor ob stvarjenju sveta: nič drugega kakor postelja, miza in dva stola.“

Zagovoril se je. Žena: „Ali ti res ni nič dolg čas?“ — Mož: „Prav nič ne — lahko prisežem, da je res!“ — Ona: „Jaz pa vedno mislim, da žaluješ po samskem stanu.“ — On: „Kaj še! Jaz se čutim v zakonu tako srečnega, da bi se precej jutri zopet oženil, če bi ti danes umrla!“

V prodajalni. Kupec: „Povejte mi vendar, kakšen razloček je med kavo prve in druge vrste?“ — Prodajalec: „To vam lahko povem — seveda ostane med nama. — To je tako: Prve vrste kava je tista, kjer je dobra s slabo zmešana; druge vrste pa, kjer slaba zmešana z dobro.“

Pri skušnji. Profesor: „Recimo, da je neka dežela, ki ima stoinšestdeset tisoč prebivalcev, meri šest tisoč kvadratnih kilometrov in jo vlada šest okrajnih sodnikov. V tisti deželi je bilo lansko leto dvajset neviht in štiriindvajset samomorov. Dežela je imela tisoč konj in osem tisoč mačk; bilo je tisočsedemstoštirinajst obravnav in šestdeset ločenih zakonov. Telegraf drži štiristo kilometrov daleč, pisem se je oddalo štiristo tisoč. Kaj sledi iz teh števil?“ — Dijak: „V tisti deželi pridejo na enega sodnika štiri samomori; na osem tisoč prebivalcev pride ena nevihta, na sto kvadratnih kilometrov en ločen zakon; na enega konja štiristo pisem in na en kilometer telegrafa dvajset mačk.“

Dobra hrana. Vajenec Ivan prišedši od sosedovih začudeno pripoveduje: „Pomislite, gospod mojster! Pri sosedovih pa jedo perutnino. Kuhali so jajca, pa so bili v njih sami piščanci!“

Resnica. Srečen je, kdor ne vé, kaj danes vse pojé.

Uganka. Spredaj ima rep, zadej ga pa nima. Kdo je to?

Loterijske številke.

Trst, 12. junija 85 48 45 83 22

Katera begunka

bi hotela iti na Dunaj v dobro službo k majhni družini, naj se oglasi pri upravnikištvu Dolenjskih Novic.

Zavarovanje na osmo vojno posojilo.

C. kr. avstrijski zaklad za vdove in sirote. — Zavarovalni oddelek.

Deželna poslovalnica v Ljubljani, Frančevo nabrežje štev. 1, sprejema na temelju pogodbenega dogovora s c. kr. priv. življensko zavarovalnico avstr. FENIRS na Dunaju

Zavarovanja na osmo vojno posojilo

pod najugodnejšimi pogoji.

Tako zavarovanje olajša vsakomur zajetje osmega vojnega posojila z malimi delnimi vplačili v daljši ali krajši dobi. Premije se morejo plačati tudi z vojnim posojilom osme in prejšnjih izdanj.

Pojasnila dajejo naše okrajne poslovalnice:

v Črnomlju, Kamniku, Ročevju, Kranju, Krškem, Litiji, Ljubljani (Frančevo nabrežje 1/1), Logatcu, Postojni, Radovljici in Rudolfovem in naši pooblašteni zastopniki.

ZAHVALA.

Povodom smrti naše iskrenoljubljene hčerke

Štefice

izrekamo za dokaze srčnega sočutja vsem pri-srčno zahvalo, posebno še prečč. gg. župniku Terškani in kaplanu Kastelicu, kakor tudi g. vo-jaskemu zdravniku dr. Cholewa.

Žalujoča rodbina: Franc Gerdenc.

Kandija, dne 20. junija 1918.

- Lekarna - J. BERGMANN v Rudolfovem

kupuje po najvišji ceni:

kimel, janež, lipovo

- cvetje, bezgovo -

- cvetje, kamilice, -

- žavbelj, ajbiš, -

- tavžentrože in -

druga zdravilna

- zelišča sveža ali -

- - suha - -

I. ČATER v Celju

kupuje vsake vrste les in sicer:

žagan, mehak in trdi

les, stavbeni les, les

za jame, kostanjev

in hrastov les.

Tozadevne ponudbe naj se pošiljajo na njega.

-- Kupi se --

POSESTVO

s približno 50 do 60 oralov površine (gozd, dobri travniki in njive) ter s primernim poslopjem (stanovanje z 12 do 14 sobami). Posestvo v bližini farne cerkve ima prednost. — Ponudbe sprejme ravnateljstvo graščine Križ, pošta Kamnik.